

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิการ ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของ ประเทศชาติ ซึ่งหากได้รับการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพในทางที่เหมาะสมแล้วก็จะสามารถทำ ประโยชน์ให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติต่อไปด้วย

ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็กนั้นเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การให้การศึกษาเป็น วิธีการที่สำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาเด็กทุกประเภท ซึ่งในประเทศไทย กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4 ประเภท คือ (ชิตชนก เศวตเศรณี, 2529)

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. เด็กที่มีความพิการทางร่างกายและมีความบกพร่องทางสุขภาพ

ในจำนวนเด็กพิการดังกล่าวนี้ เด็กปัญญาอ่อนเป็นกลุ่มบุคคลพิการที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ถึงร้อยละ 24.8 ของเด็กพิการทุกประเภทในช่วงอายุเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม และประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, 2534)

ระบาคติวิทยาของประชากรปัญญาอ่อนประมาณว่าทั่วโลกมีหลายล้านคน เฉลี่ยประมาณ ร้อยละ 1-3 ของพลเมืองทั้งหมด ในประเทศสหรัฐอเมริกา นั้น ประมาณว่าทุก ๆ 15 นาที จะมี เด็กปัญญาอ่อนเกิดมา 1 คน และประมาณร้อยละ 3 ของประชากร หรือประมาณ 6.5 ล้านคน เป็นคนปัญญาอ่อน ในส่วนภูมิภาคเอเชีย จากรายงานการประชุมของสมาพันธ์ปัญญาอ่อนแห่งส่วน ภูมิภาคเอเชีย เรื่องปัญญาอ่อน ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อปี พ.ศ.2516 พบว่า มีประชากรที่ปัญญาอ่อนในส่วนภูมิภาคนี้ถึง 75 ล้านคน สำหรับประเทศไทย โดยความร่วมมือ ระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและองค์การอนามัยโลก ซึ่งได้ส่ง Dr. Allen Stoller ผู้ เชี่ยวชาญขององค์การอนามัยโลก มาทำการสำรวจโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง (Sampling survey) เมื่อปี พ.ศ.2500 พบว่ามีคนปัญญาอ่อนประมาณร้อยละ 1 ของพลเมือง หรือเท่ากับประเทศไทย มีบุคคลปัญญาอ่อนอยู่ถึง 450,000 คน (วัณรุณี คมกฤษ และ ชวาลา เขียรธนู, 2524) [ปัจจุบัน ประเทศไทยมีประชากรประมาณ 56 ล้านคน ดังนั้นจะมีประชากรปัญญาอ่อนอยู่ถึง 560,000 คน]

บุคลากรโรงพยาบาลราชานุกูล ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาปัญญาอ่อนในประเทศไทย" เพื่อสำรวจหาความชุกของภาวะปัญญาอ่อนในปี พ.ศ. 2531 - 2532 ศึกษาจากจังหวัดใน 5 ภาค ของประเทศ จำนวนประชากร 221,928 ราย พบความชุกของภาวะปัญญาอ่อนขนาดรุนแรงเท่ากับ 2.5 ต่อประชากร 1,000 คน (เรือนแก้ว กนกพงศ์ศักดิ์ และ กัลยา สุตะบุตร, กำลึงตีนิมพ์)

จากสภาพและปัญหาด้านสุขภาพจิต ปัญญาอ่อน ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ข้อมูลทางระบาดวิทยา พบว่าในประชากรทั้งประเทศ พบภาวะปัญญาอ่อนประมาณ ร้อยละ 2.3 และเป็นประเภทรุนแรงประมาณร้อยละ 0.3 ในขณะที่พบโรคจิต ประมาณร้อยละ 1

ข้อมูลทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่าภาวะปัญญาอ่อนกำลังเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งของ ประเทศไทย และเนื่องจากภาวะปัญญาอ่อนเป็นสาเหตุทำให้ผลการด้านต่าง ๆ ล่าช้ากว่าปกติ ผู้ที่มีภาวะปัญญาอ่อนจึงไม่อาจดิ้นรนต่อสู้ในการดำเนินชีวิต เพื่อคงไว้ซึ่งสิทธิอย่างมีศักดิ์ศรีด้วยตนเอง บุคคลปัญญาอ่อนจึงมักตกอยู่ในสภาพของชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม ซึ่งก่อผลกระทบเป็นวงจรรู้ ้จบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติโดยส่วนรวม

ในด้านผลกระทบต่อครอบครัว ยุพา สัมฤทธิ์มีผล (2535) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของ ีัยรุ่นปัญญาอ่อนต่อพ่อแม่ พบว่า พ่อแม่ของวัยรุ่นปัญญาอ่อนได้รับผลกระทบด้านสุขภาพจิตสูงถึง ร้อยละ 62 และพ่อแม่ต้องการแหล่งบริการด้านต่าง ๆ มาก ซึ่งแสดงถึงความต้องการสนับสนุน ีระดับประคองจากแหล่งต่าง ๆ ต่อปัญหาที่ตนประสบอยู่

ผลกระทบด้านสังคม เนื่องจากบุคคลปัญญาอ่อนไม่สามารถคิดหรือตัดสินใจได้อย่าง ีเหมาะสมด้วยตนเอง จึงมักถูกชักจูงได้ง่าย เสียแบบง่าย ถ้าอยู่ในสังคมที่ไม่เข้าใจหรือ ีมีว่สมกับบุคคลอันธพาลก็จะถูกชักจูงไปในทางชั่ว และทางอบายมุขต่าง ๆ จะเห็นได้จากสถิติ ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก พบว่ามีเด็กปัญญาอ่อนปะปนอยู่ถึงร้อยละ 33 (สุชา จันทรเิม, 2525)

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ พบว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพบุคคลปัญญาอ่อนต้องใช้ระยะ ีเวลายาวนาน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณเป็นอันมาก อย่างน้อยประมาณคนละ 20,000 บาท ต่อปี (วัณรุณี คมกฤษ, 2524) และการลงทุนทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความ ีบกพร่องทางร่างกายและปัญญาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ เฉพาะในปีการศึกษา 2523-2525 โดยเฉลี่ยแล้วลงทุนสูงกว่าการลงทุนด้านการศึกษาปกติถึง 8 เท่า กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อหัวนักเรียนปกติ ในปี พ.ศ. 2523 เป็นเงิน 1,382 บาท นักเรียนการศึกษาพิเศษ เป็นเงิน 14,393 บาท ปี พ.ศ. 2524 ค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อหัวนักเรียนปกติ เป็นเงิน 1,819 บาท นักเรียนการศึกษาพิเศษ เป็นเงิน 15,571 บาท และ ปี พ.ศ. 2525 ค่าใช้ ีจ่ายดำเนินการต่อหัวนักเรียนปกติ เป็นเงิน 2,143 บาท นักเรียนการศึกษาพิเศษเป็นเงิน 17,581 บาท (วีรยา สุนสนเทศ, 2529 อ้างจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่ง ีชาติ, 2528)

จะเห็นว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการมีเด็กปัญญาอ่อนอยู่ในครอบครัวเพียง 1 คนนั้น มีมากมายหลายด้านดังการศึกษาที่กล่าวข้างต้น แต่หากได้ส่งเสริมพัฒนาให้การศึกษาโดยครูและเทคโนโลยีที่เหมาะสมแล้ว เด็กปัญญาอ่อนจะสามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคม และยังเป็นภาระเตรียมเด็กเหล่านี้ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป (Pueschel, 1982)

ดังนั้นการให้การศึกษาแก่เด็กปัญญาอ่อน หรือเด็กพิการอื่น ๆ จึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาส่งเสริมศักยภาพของพวกเขาเหล่านั้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้ว ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายของรัฐไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2520 และฉบับพุทธศักราช 2535 โดยมีเป้าหมายที่จะสนับสนุนผู้มีความผิดปกติทั้งร่างกายและจิตใจหรือสังคนรวมทั้งผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้การศึกษาโดยทั่วถึง และมีนโยบายที่จะสนับสนุนการขยายบริการการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งผู้ที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ และอารมณ์ ให้กว้างขวางทั่วถึงโดยเร็วตามลำดับ ส่วนในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ได้ระบุที่จะเร่งขยายและพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการทางกายหรือทางสมอง และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) มีวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจนที่จะให้เด็กพิการทางร่างกาย และสติปัญญาไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ได้รับการฟื้นฟูและพัฒนาทางสติปัญญาและความสามารถพื้นฐาน ซึ่งเดิมจากการคาดคะเนจำนวนคนพิการทั่วประเทศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในปี พ.ศ. 2526 พบว่ามีคนพิการทั่วประเทศ 378,758 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 49,266,716 คน คิดเป็นร้อยละ 0.77 และในจำนวนประชากรพิการนี้ ปรากฏว่าเด็กและเยาวชนที่พิการมีโอกาสเข้ารับการศึกษาร้อยละ 0.15 เท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยมาก และต่ำกว่าเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้เป็นอย่างมาก

ในการดำเนินงานตามแนวนโยบายของรัฐดังกล่าว กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมประชาสัมพันธ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับมูลนิธิเอกชนหลายแห่งจัดตั้งสถาบันการศึกษาพิเศษหรือโรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญาชั้นทั้งหมด 19 แห่ง ในจำนวนนี้มีโรงเรียนการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 6 แห่ง และสถานสงเคราะห์เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา 3 แห่ง (กรมสามัญศึกษา, 2535)

จะเห็นได้ว่าโรงเรียนการศึกษาพิเศษและสถานสงเคราะห์เด็กที่บกพร่องทางสติปัญญาที่รัฐบาลจัดดำเนินงานอยู่นั้นมีเพียง 9 แห่งเท่านั้น ซึ่งน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนเด็กบกพร่องทางสติปัญญาหรือเด็กปัญญาอ่อนที่มีอยู่ แม้จะได้มีการดำเนินการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กพิการกลุ่มนี้ในระดับประถมศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2535) แต่ยังไม่มีการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล ทำให้เด็กปัญญาอ่อนที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ (Early Intervention) อย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานทางการแพทย์มาแล้ว และมีความพร้อมสำหรับการเข้าศึกษาต่อใน

ระดับอนุบาลชาติ โอกาสในการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ในการแก้ปัญหาวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งคือการจัดการเรียนร่วมให้แก่เด็กปัญญาอ่อนตั้งแต่ระดับอนุบาล เพราะนอกจากเด็กปัญญาอ่อนจะได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องแล้วนั้น ยังเป็นการลดต้นทุนในการดำเนินงานด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งสูงมากดังที่วีรยา สุขสันเทศ (2529) ได้ศึกษา เรื่องการวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรและต้นทุนในการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย ผลการวิเคราะห์แนวโน้มต้นทุนต่อคนในการจัดการศึกษาพิเศษ พบว่าต้นทุนทั้งหมดสำหรับนักเรียนการศึกษาพิเศษแต่ละคนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี จาก 36,675 บาท ในปี พ.ศ. 2528 เพิ่มขึ้นเป็น 71,583 บาท ในปี พ.ศ. 2535

ปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในรูปแบบการเรียนร่วมมีแนวโน้มที่จะเป็นสิ่งที่ปฏิบัติกันโดยทั่วไป การศึกษาวิจัยระยะสั้นและระยะยาวได้แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ของคนพิการที่ได้รับการศึกษาในโรงเรียนพิเศษไม่ได้สูงกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาในชั้นเรียนปกติ (จรัลทองปิยะภูมิ, 2530) อ้างจากรายงานการประชุมผู้เชี่ยวชาญของยูเนสโก, 1979) นอกจากนี้ การแยกเด็กพิการออกไปอยู่โรงเรียนการศึกษาพิเศษหรือชั้นเรียนพิเศษเป็นการแสดงทัศนคติในแง่ลบต่อศักยภาพของเด็กพิการ ซึ่งเป็นการบั่นทอนโอกาสในการพัฒนาตนเองในสังคม ส่งเสริมให้เด็กเกิดอคติในตัวเด็กปกติอื่น ๆ ชาติโอกาสที่จะอยู่ร่วมกับเด็กปกติ และสื่อสารกับเด็กปกติ รวมทั้งเป็นการสร้างอุปสรรคสำหรับคนพิการเมื่อเขาจะเข้ามาทำงานในสังคมด้วย ส่วนประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วมนั้นนอกจากจะเป็นการลดต้นทุนในการดำเนินการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิการแล้ว เด็กพิการยังสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ง่ายขึ้น และเด็กปกติที่เติบโตขึ้นมาพร้อมเด็กพิการจะเรียนรู้ที่จะยอมรับความพิการของคนอื่น ได้ตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณธรรมให้แก่เด็กปกติในขณะเดียวกับที่พัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่เด็กพิการได้อย่างครอบคลุมประชากรผู้พิการชั้นด้วย

ดังนั้นการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปัญญาอ่อนในรูปแบบการเรียนร่วมจะเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาแก่เด็กปัญญาอ่อนให้สูงขึ้นจากที่เคยได้รับเกือบจะน้อยที่สุดในกลุ่มของเด็กพิการ 4 ประเภท จากรายงานการวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่าในปี พ.ศ. 2526 ในขณะที่เด็กปกติมีโอกาสทางการศึกษาประมาณร้อยละ 96 เด็กพิการทั่วประเทศกลับมีโอกาสได้รับการศึกษาเพียงร้อยละ 3.51 และในเด็กพิการจำนวนนี้ เด็กปัญญาอ่อนมีโอกาสทางการศึกษาเพียงร้อยละ 1.10 เท่านั้น ในขณะที่เด็กหูหนวก - หูตึง ได้รับโอกาสทางการศึกษามากที่สุดในกลุ่มของเด็กที่มีความบกพร่อง คือ ร้อยละ 20.06 เด็กตาบอดได้รับโอกาสทางการศึกษาร้อยละ 3.70 ส่วนเด็กที่พิการทางร่างกายมีโอกาสทางการศึกษาน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.96 (ผดุง อารยะวิญญู, 2533) อ้างจากรายงานการวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2526)

สาเหตุที่เด็กพิการประเภทปัญญาอ่อนมีโอกาสทางการศึกษาน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับเด็กหูหนวก หูตึง และตาบอด ทั้ง ๆ ที่จำนวนเด็กปัญญาอ่อนมีมากกว่า เพราะโรงเรียนที่สอนคน

ทุนหวกหรือโรงเรียนโสตศึกษาทั้งหมด ดำเนินงานโดยกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยตรงตั้งแต่เริ่มแรก ในขณะที่โรงเรียนสอนคนตาบอดเป็นโรงเรียนเอกชนที่ดำเนินงานโดยมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ ส่วนโรงเรียนราชานุกูลและโรงเรียนปัญญาุดิกร เป็นโรงเรียนที่ดำเนินงานโดยกระทรวงสาธารณสุขและมูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531)

นอกจากปัญหาเรื่องหน่วยงานที่รับผิดชอบแล้ว ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรด้านต่าง ๆ เช่น การขาดแคลนครูที่มีความรู้ ความชำนาญ และทัศนคติที่ดีต่อเด็กพิการทุกประเภท และต่อการจัดการเรียนร่วมยังเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาแก่เด็กปัญญาอ่อนและเด็กพิการทุกประเภท ดังเช่นชิตชนก เศวตเศรณี (2529) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ปัญหาของผู้บริหารส่วนใหญ่ มีปัญหามากในเรื่องบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดครูสายสนับสนุนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ มัญชลี อาภัสสร (2530) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับลักษณะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน พบว่า การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้โดยตรง ทำให้การให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนเฉพาะด้าน ได้ผลไม่เต็มที่

ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของครูที่มีต่อเด็กพิการกลุ่มต่าง ๆ ถึงแม้ว่าจะมีผู้ศึกษาในประเด็นนี้น้อยเรื่องก็ตาม ก็ยังพบว่ามีผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนแก่เด็กพิการโดยเฉพาะรูปแบบการจัดการเรียนร่วม ดังเช่น ทองคำ ผดุงศุข (2531) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมกับเด็กปกติสรุปว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมดี ขึ้นอยู่กับทัศนคติของครูที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของลักขณา ตันติสีปกร (2533) ที่ศึกษาเรื่องความรู้สุภาพจิต-ปัญญาอ่อน และทัศนคติของครู-นักเรียนโรงเรียนวิชูทิศ พบว่า ภายหลังการให้ความรู้ด้านสุภาพจิตและปัญญาอ่อนแล้ว ครูส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อเด็กปัญญาอ่อนดีขึ้น แต่ไม่เห็นด้วยกับการนำเด็กปัญญาอ่อนและเด็กปกติมาเข้าเรียนร่วมในชั้นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่คิดว่าเป็นการยากที่จะจัดการเรียนการสอนให้ได้ประโยชน์ในเด็กทั้ง 2 กลุ่มในเวลาเดียวกัน

จากการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวกับทัศนคติข้างต้น พอจะกล่าวได้ว่าทัศนคติของครู ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะส่งผลโดยตรงต่อการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งหมายถึง โอกาสที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านั้นจะได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเอง อันจะส่งผลในการพึ่งพาตนเองได้ตามอัธยาศัย เป็นการลดภาระแก่ครอบครัวและสังคมอีกด้วย

จากการศึกษาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่ายังไม่มีผู้ใดศึกษาถึงทัศนคติของกลุ่มครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วมอย่างละเอียด ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่เป็นของเอกชน และในการกำหนดนโยบายเพื่อดำเนินการจัดบริการ

การศึกษาให้แก่เด็ก รวมถึงการตัดสินใจรับเด็กเข้าเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ ยังคงเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจสูงสุด จึงเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนการสอน ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะสำรวจถึงทัศนคติของครู ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม ให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาในระดับอนุบาลแก่เด็กปัญญาอ่อน อันได้แก่ การจัดการเรียนร่วมให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา และเป็นแนวทางหาวิธีการส่งเสริม ปรับปรุงทัศนคติของครู ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับเด็กปัญญาอ่อน และโรงเรียนอนุบาลปกติให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อเด็กปัญญาอ่อนโดยตรงในการได้รับโอกาสทางการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ซึ่งจะเป็นการลดภาระให้แก่ครอบครัวและสังคมอีกด้วย

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูผู้สอนเด็กอนุบาลและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม ระหว่างโรงเรียนอนุบาลที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมกับโรงเรียนอนุบาลปกติ และศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของครูผู้สอนเด็กอนุบาลและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม

วัตถุประสงค์รอง

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูผู้สอนเด็กอนุบาลโรงเรียนอนุบาลที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมกับครูผู้สอนเด็กอนุบาลโรงเรียนอนุบาลปกติ ที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลปกติ ที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของครูผู้สอนเด็กอนุบาลกับผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม ทั้งในโรงเรียนอนุบาลที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมและโรงเรียนอนุบาลปกติ
4. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษาและประสบการณ์สอนของครูผู้สอนเด็กอนุบาลและผู้บริหารสถานศึกษา กับทัศนคติของครูผู้สอนเด็กอนุบาลและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม

สมมติฐาน

1. ครูผู้สอนเด็กอนุบาล ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วม กับครูผู้สอนเด็กอนุบาล ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลปกติ มีทัศนคติต่อเด็กปัญญาอ่อน

และการจัดการเรียนร่วมแตกต่างกัน

2. วุฒิการศึกษาของครูและผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม

3. ประสบการณ์สอนหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปัญญาอ่อนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนที่มีชั้นเรียนระดับอนุบาลที่มีและไม่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วม จำนวนทั้งสิ้น 80 คน จาก 40 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2535 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2536

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 วุฒิการศึกษา

2.1.2 ประสบการณ์สอนเด็กปัญญาอ่อนและ/หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง

กับเด็กปัญญาอ่อน

2.1.3 ลักษณะของโรงเรียน (โรงเรียนที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมและโรงเรียนอนุบาลปกติ)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

ตัวแปรด้านทัศนคติ แยกเป็นตัวแปรย่อย ๆ ดังนี้

ทัศนคติต่อเด็กปัญญาอ่อน

2.2.1 ทัศนคติต่อภาวะปัญญาอ่อน

2.2.2 ทัศนคติต่อการปรับตัวของเด็กปัญญาอ่อน

2.2.3 ทัศนคติต่อความพร้อมในการช่วยเหลือตนเองของเด็กปัญญาอ่อน

2.2.4 ทัศนคติต่อการติดต่อสื่อสารของเด็กปัญญาอ่อน

ทัศนคติต่อการจัดการเรียนร่วม

2.2.5 ทัศนคติต่อนโยบายในการจัดการเรียนร่วม

2.2.6 ทัศนคติต่อการลงทุนในการจัดการเรียนร่วม

2.2.7 ทัศนคติต่อการดำเนินการในการจัดการเรียนร่วม

2.2.8 ทัศนคติต่อผลกระทบที่เกิดจากการจัดการเรียนร่วม

2.2.9 ทัศนคติต่อประโยชน์จากการจัดการเรียนร่วม

ข้อตกลงเบื้องต้น

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัยครั้งนี้ คือ

ทัศนคติของครูผู้สอนเด็กอนุบาลและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่มีความจริงและสามารถศึกษาได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ครู (Teacher) หมายถึง ครูผู้สอนชั้นอนุบาล ในโรงเรียนที่มีชั้นเรียนระดับอนุบาล
 ผู้บริหารสถานศึกษา (Administrator) หมายถึง ครูใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้มีอำนาจการตัดสินใจสูงสุดในการจัดบริการการศึกษาในโรงเรียนที่มีชั้นเรียนระดับอนุบาล

โรงเรียนอนุบาลที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วม (Integrated Mentally Retarded Child Kindergarten) หมายถึง โรงเรียนที่มีชั้นเรียนระดับอนุบาลในกรุงเทพมหานคร ที่รับเด็กปัญญาอ่อน อายุ 3-6 ปี ที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการจากโรงพยาบาลราชานุกูล เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับชั้นเรียนอนุบาล

โรงเรียนอนุบาลปกติ (Regular Kindergarten) หมายถึง โรงเรียนที่มีชั้นเรียนระดับอนุบาลในกรุงเทพมหานครที่ไม่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วมกับเด็กปกติ

เด็กปัญญาอ่อน (Children with Mental Retardation) หมายถึง เด็กปัญญาอ่อนกลุ่มอาการดาวน์ (Down Syndrome) ที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ และเข้าเรียนในโปรแกรมเด็กวัยเตาะแตะหรือวัยก่อนเรียน (Toddler Programe or Preschool Programe) ซึ่งมีการเรียนเป็นกลุ่มและมีตารางเรียนในแต่ละวันอย่างชัดเจน

การจัดการเรียนร่วม (Education Integration) หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปัญญาอ่อน โดยจัดให้เรียนร่วมกับเด็กปกติในชั้นเรียนอนุบาล โดยอยู่ในห้องเรียนเดียวกันตลอดทั้งวัน

ทัศนคติ (Attitude) หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการและความพร้อมต่อการกระทำ ซึ่งเป็นไปได้ทั้งในทางดี (Positive) ชัดแย้ง (Negative) หรือเป็นกลาง (Neutral) ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งในที่นี้หมายถึงเด็กปัญญาอ่อนและการจัดการเรียนร่วม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางหาวิธีการส่งเสริม ปรับปรุง ทัศนคติของครู ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลที่มีเด็กปัญญาอ่อนเรียนร่วม และโรงเรียนอนุบาลปกติ
2. เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการศึกษาแก่เด็กปัญญาอ่อนในระดับอนุบาล อันได้แก่ การจัดการเรียนร่วม ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา

3. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การจัดการเรียนร่วมและการจัดการศึกษา
แก่เด็กปัญญาอ่อนต่อไป